

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Piotr Prusinowski (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania A. "T." Spółki Akcyjnej w [...] przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w [...] z udziałem zainteresowanych: [...] o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 września 2017 r., zażalenia A. "T." Spółki Akcyjnej w [...] na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 5 października 2015 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 5 października 2015 r. Sąd Apelacyjny w [...] odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawcy Fabryki „T.” S.A. w [...] od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w [...] o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Sąd Apelacyjny wskazał, że ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia skarga kasacyjna w niniejszej sprawie jest w myśl art. 398² § 1 k.p.c.

niedopuszczalna, bowiem stwierdzony przez organ rentowy wymiar składek, które powinny być odprowadzane na ubezpieczenie społeczne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, nie przekroczył w stosunku do żadnego zatrudnionego kwoty 10.000 zł. W niniejszej sprawie, zdaniem Sądu Apelacyjnego, wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica w wysokości składek za każdego pracownika przypadająca do zapłaty wobec organu rentowego w wyniku wydania zaskarżonej decyzji. Zastosowania nie znajdzie wyjątek wprowadzony w art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c., bowiem rozpoznawana sprawa nie należy do żadnej z wymienionych w tym przepisie kategorii spraw. W postępowaniu nie była kwestionowana sama okoliczność podlegania przez zainteresowanych ubezpieczeniom społecznym, tylko obowiązek odprowadzenia składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu świadczeń na rzecz zatrudnionych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Na marginesie rozważań Sąd zauważył, że w przypadku przekroczenia wskazanej kwoty granicznej dla poszczególnych pracowników, opłata sądowa od skargi kasacyjnej wynosiłaby 30 zł od każdego pracownika, którego dotyczy zaskarżana decyzja.

Z rozstrzygnięciem Sądu Apelacyjnego nie zgodził się wnioskodawca, wskazując w zażaleniu na naruszenie przepisów postępowania: art. 398² § 1 k.p.c. w związku z art. 476 § 2 k.p.c. oraz art. 398 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 21 k.p.c., naruszenie przepisów prawa materialnego: art. 3 w związku z art. 36 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że w przedmiotowej sprawie na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zostały ustalone podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne dla każdego z pracowników oraz doszło do połączenia spraw do wspólnego rozpoznania lub rozstrzygnięcia na podstawie art. 219 k.p.c., a nadto zainteresowani pracownicy występują w sprawie na zasadzie współuczestnictwa formalnego.

Skarżący wskazał, że spór rozstrzygany w niniejszej sprawie dotyczy ustalenia obowiązku odprowadzenia składek z tytułu świadczeń wypłaconych ubezpieczonym pracownikom z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. W ocenie organu rentowego, pracodawca wypłacił pracownikom świadczenia ze sprzedaży ośrodka wypoczynkowego z pominięciem kryterium socjalnego, a zatem

od świadczeń tych należy odprowadzić składki. Z uwagi na powyższe, sprawa, zdaniem skarżącego, dotyczy objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Dopiero bowiem jeżeli zostanie rozstrzygnięta na korzyść organu rentowego, spowoduje obowiązek odprowadzenia składek na ubezpieczenie. Przedmiotowa sprawa nie dotyczy zatem, jego zdaniem, sporu co do wysokości należnych składek.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie może doprowadzić do zamierzonego skutku.

Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty, oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

Sąd Najwyższy konsekwentnie stoi na stanowisku, że w sprawie dotyczącej wymiaru i poboru składki z tytułu podlegania obowiązkowi ubezpieczenia społecznego w określonej kwocie dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy, w myśl art. 392¹ § 1 zdanie pierwsze k.p.c., od wartości przedmiotu zaskarżenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2002 r., II UZ 94/02, OSNP 2004 nr 6, poz. 107; z dnia 16 kwietnia 2015 r., I UK 470/14, LEX nr 1751284). Nie jest to zatem sprawa o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Należy podkreślić, że tytuł ubezpieczenia społecznego istnieje albo nie, a tylko wtedy, gdy nie istnieje, podlega ustaleniu. Natomiast z przepisów regulujących system ubezpieczeń społecznych nie można wywodzić, że tytuł ubezpieczenia społecznego jest częściowy. Tytuł jest bowiem przypisany do zdarzenia prawnego, jakim jest umowa o pracę, zlecenie i inne, według art. 6, 11, 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 z późn. zm.); nie jest natomiast przypisany do rodzaju świadczenia realizowanego w wykonaniu wymienionych umów (postanowienie

Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2017 r., II UZ 85/16, LEX nr 2298306).

W rozpoznawanej sprawie płatnik nie zakwestionował tytułu ubezpieczenia społecznego, lecz rozmiar ubezpieczenia, którego miarą jest wartość składek na ubezpieczenia społeczne. W takim postępowaniu wartość przedmiotu zaskarżenia równa jest różnicy między składką należną, ustaloną w zaskarżonej decyzji za sporny okres, a wysokością składki wskazywaną (zapłaconą) przez odwołującego się płatnika (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 18 listopada 2016 r., I UZ 36/16, LEX nr 2160131; z dnia 11 sierpnia 2016 r., II UZ 24/16, LEX nr 2113369; z dnia 12 kwietnia 2016 r., II UZ 63/15, LEX nr 2046363; z dnia 24 marca 2015 r., II UZ 2/15, LEX nr 2122366). Wartość przedmiotu zaskarżenia określa się dla konkretnej sprawy indywidulanego ubezpieczonego. To z tego stosunku ubezpieczenia społecznego wynika sprawa, której przedmiot wyznacza decyzja organu rentowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2016 r., II UZ 64/16, LEX nr 2203517).

W zażaleniu skarżący wskazał, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał trzy zbiorcze decyzje ustalające kwotę należnych składek na Fundusz Pracy, ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Linia orzecznicza, zgodnie z którą wartość przedmiotu sporu należy liczyć odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika, dotyczy natomiast stanów faktycznych, w których decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych były wydawane wobec każdego z pracowników. Na problem ten zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 12 czerwca 2014 r., II UZP 1/14, OSNP 2014 nr 12, poz. 168. Stwierdził, że w przypadkach wydawania decyzji zobowiązującej płatnika składek (pracodawcę) do zapłaty łącznej kwoty (sumy) zaległych składek od niektórych należności (przychodów) ze stosunku pracy, bezpodstawnie pominiętych w podstawie wymiaru składek, w dominującej linii jurysdykcyjnej Sądu Najwyższego utrwaliła się praktyka zwracania sądom drugiej instancji takich spraw „składkowych” w celu zweryfikowania przedmiotów kasacyjnego zaskarżenia z osobna (odrębnie) wobec każdego z ubezpieczonych pracowników, zamiast wskazanej sumy ustalonych „podstaw wymiaru” lub jednej kwoty wymierzonych do poboru składek należnych od kilku lub wszystkich ubezpieczonych pracowników zobowiązanego płatnika składek.

Po dokonaniu negatywnej weryfikacji indywidualnych przedmiotów kasacyjnego zaskarżenia sądy drugiej instancji odrzucają przedmiotowo niedopuszczalne skargi kasacyjne ze względu na zbyt niskie indywidualne wartości przedmiotów zaskarżenia (poniżej dziesięciu tysięcy złotych). Natomiast Sąd Najwyższy oddala bezpodstawne zażalenia płatnika składek z argumentacją, że o dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawie, w której sporna jest wartość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, decyduje wartość zaskarżenia wyliczana osobno w stosunku do każdego ubezpieczonego pracownika, a nie suma składek należnych od kilku lub wszystkich pracowników danego płatnika. Pogląd ten był prezentowany przez Sąd Najwyższy również w późniejszych orzeczeniach (np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2015 r., II UZ 2/15, LEX nr 2122366).

Zatem z uwagi na to, że w niniejszej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczona wobec każdego z zainteresowanych nie przekracza kwoty dziesięciu tysięcy złotych, czego skarżący nie kwestionował, skarga kasacyjna zasadnie została odrzucona.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie.